

KFA FUARCILIK
Küresel Fuar Acentesi
Global Fair Agency

PORTEKİZ ÜLKE RAPORU

KASIM 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	2
TABLO LİSTESİ	2
YÖNETİCİ ÖZETİ	3
1. GENEL BİLGİ	4
1.1. Coğrafi Konum	5
1.2. Siyasi ve İdari Yapı	5
1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı	5
1.4. Doğal Kaynaklar ve Çevre	6
2. GENEL EKONOMİK DURUM	7
2.1. Ekonomik Yapı	7
2.2. Ekonomi Politikaları	7
2.3 Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler	7
3. EKONOMİ'DE ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER	8
3.1. Tarım	8
3.2. Ormancılık	8
3.3. Sanayi	9
3.4. Madencilik	9
3.5. İnşaat	9
3.6. Müteahhitlik Hizmetleri	10
3.7. Turizm	11
3.8. Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı, Ulaştırma	11
3.9. Telekomünikasyon	11
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	12
4.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü	12
4.2. Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)	12
4.3. Ülkede İş Kurma Mevzuatı	12
4.4. Oturma ve Çalışma İzinleri	12
5. DIŞ TİCARET	13
5.1. Portekiz'in İhracatı	13
5.2. Portekiz'in İthalatı	14
6. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER	15
6.1. Dış Ticaret Politikası	15
7. TARİFELER VE DİĞER VERGİLER	16
7.1. Genel Olarak Gümrük Vergileri	16
7.2. Zorunlu Uygulamalar	16
8. TÜRKİYE İLE TİCARET	18
9. BURSA'NIN PORTEKİZ İLE DIŞ TİCARETİ	19
10. İKİ ÜLKE ARASINDAKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER	20
11. PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER	20
11.1. Dağıtım Kanalları	20
13. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	20
14.1. Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler	20
14.2. Para Kullanımı	21
14.3. Pasaport ve Vize İşlemleri	21
14.4. Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri	21
14.5. Yerel Saat	21
15. SWOT ANALİZİ	22
16. YARARLI ADRESLER	23
17. KAYNAKÇA	24

KISALTMALAR

GTIP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu

USD: United States Dollar (Amerikan Doları)

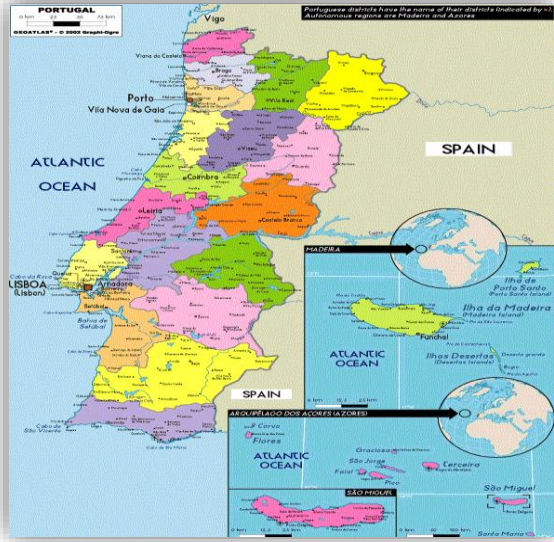
TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Portekiz'in Dış Ticareti (Milyon \$)	13
Tablo 2: Portekiz'in İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$).....	13
Tablo 3: Başlıca Ülkeler İtibari ile İhracatı (1000 \$).....	14
Tablo 4: Portekiz'in İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$).....	14
Tablo 5: Başlıca Ülkeler İtibari ile İthalatı (1000 \$)	15
Tablo 6: Portekiz'in Türkiye ile Dış Ticareti (Milyon\$).....	18
Tablo 7: Türkiye'nin Portekiz'e İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 \$).....	18
Tablo 8: Türkiye'nin Portekiz'den İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 \$)	19
Tablo 9: Bursa ilinin Portekiz ile Dış Ticareti (1000\$).....	20

YÖNETİCİ ÖZETİ

- 2018 yılında Portekiz'e ihracatımız 1 milyar 110 milyon Dolar, ithalatımız 654 milyon Dolar ve ikili ticaret hacmimiz 1 milyar 764 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar 2017 yılına kıyasla ihracatımızda % 36,6 artış, ithalatımızda % 4,3 azalış ve ikili ticaretimizde de % 17,9 oranında artışa işaret etmektedir.
- 2018 yılı itibariyle , Bursa ilinden Portekiz'e 108 milyon dolar ihracat gerçekleştirilirken, ithalat rakamı 47 milyon dolar olmuştur.
- 2019 verilerince **Bursa'da Portekiz sermayeli firma bulunmamaktadır.**
- Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin verilerine göre ise **Bursa'dan Portekiz'e ihracat yapan firma sayımız 198'dir.**
- 2018 yılında Portekiz'in ihracatında en önemli ülkeler, İspanya,Fransa, Almanya, İtalya, Çin, İngiltere, Hollanda, ABD'dir.
- Portekiz'in 2018 yılı ithalatında öne çıkan sektörler arasında; Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar), binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil), binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar yer almaktadır.
- Portekiz'in 2018 yılı ihracatında öne çıkan sektörler arasında; Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar, binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar yer almaktadır.
- **Başlıca İhraç Ürünlerimiz:** Motorlu kara taşıtları, pamuk ipliği, demir ve alaşımsız çelik, buzdolabı ve derin dondurucular vardır.
- **Başlıca İthal Ürünlerimiz :** Sıvanmamış kâğıt ve karton, sodalı veya sülfatlı kimyasal odun hamuru, radyo yayınlarını alıcı cihazlar, karayolu taşıtları için parça ve aksesuarlar, elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollardır.
- Portekiz'de gıda, turizm ve ilaç sanayi sektörlerinde ağırlıklı olarak Lizbon, Porto, Setubal, Vienna de Castello, Algarve ve Madeira bölgelerinde faaliyet gösteren 17 kadar küçük ölçekli Türk şirketi bulunmaktadır. T.C. Merkez Bankası verilerine göre, 2002-2018 yılları arasında ülkemizde yerleşik kişilerce Portekiz'de yapılan doğrudan yatırımların toplam miktarı 48 milyon Dolar'dır.
- 2018 yılında ülkemize 39.948 Portekizli turist gelmiştir.

1. GENEL BİLGİ

RESMİ ADI	PORTEKİZ CUMHURİYETİ
YÖNETİM BİÇİMİ	CUMHURİYET
CUMHURBAŞKANI	MARCELO REBELO DE SOUSA
BAŞKENT	LİZBON
NÜFUS (WORLDOMETERS 2019)	10.270.000
YÜZ ÖLÇÜMÜ (KM²)	92.090 km ²
DİL	PORTEKİZCE
PARA BİRİMİ	AVRO (€)
GSYİH (MİLYON \$)- 2019 IMF	239,473
KBGSYİH (\$) -2019 IMF	23,311
BÜYÜME ORANI (%) -2019 IMF	1,68

1.1. Coğrafi Konum

Portekiz, ya da resmî adıyla Portekiz Cumhuriyeti (Portekizce: República Portuguesa) Avrupa'nın güneybatısında İber Yarımadası üzerinde yer alan, Avrupa Kıtası'nın en batıdaki ülkesidir. Portekiz kuzeyden ve doğudan İspanya, güneyden ve batıdan da Atlas Okyanusu ile çevrilidir. Atlas Okyanusu'nun kuzey yarımküredeki bölümünde bulunan Azorlar ve Madeira takımadaları özerk yönetimleriyle birlikte Portekiz'in bir parçasıdır.

Portekiz'in anakarada bulunan toprakları, en büyük nehri olan Tejo Nehri ile ikiye bölünür. Kuzey kısmı içeride düzlükler barındıran ve dört yerde kesintiye uğrayarak tarıma elverişli alanlar yaratan dağlık bir bölgedir. Tejo Nehri ile Algarve arasındaki güney kısmı genelde serin ve yağmurlu bir iklime sahip kuzeyden daha ılık ve kuru bir iklime sahip ovalardan oluşur. Alentejo'dan dağlarla ayrılan Algarve bölgesi ise Fas ve Güney İspanya'ya benzer bir Akdeniz iklimine sahiptir.

Portekiz, Akdeniz iklimine sahiptir. Avrupa'nın en sıcak ülkelerinden biri olan Portekiz'in anakaradaki topraklarında yıllık ortalama sıcaklık kuzeyde 15 derece ve güneyde 18 derecedir. Madeira ve Azor Adaları sıcaklık aralığı daha dardır. Bahar ve yaz mevsimlerinde güneşli, sonbahar ve kış mevsimlerinde yağmurlu ve rüzgârlıdır.

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

Portekiz, parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Dört ana yönetim bileşeni; Cumhurbaşkanı, Parlamento, Hükümet (Başbakan başkanlığında) ve mahkemelerdir. Anayasaya göre yasama, yürütme ve yargı dalları arasında güçler ayrılığı ilkesi vardır.

Cumhurbaşkanı beş yıllık bir süre için seçilir ve icra yetkisi olmayan bir denetim rolü üstlenmektedir. Meclis dört yıllık dönem için seçilmiş olan 230 milletvekilinden oluşmaktadır.

Ulusal ve bölgesel hükümetler (Azorlar ve Madeira özerk bölgeler) ve Portekiz parlamentosu iki siyasi parti hakimiyeti altındadır. Söz konusu partiler, Sosyalist Parti ve Sosyal Demokrat Parti'dir. Azınlık partileri Unitarian Demokratik Koalisyonu (Portekiz Komünist Partisi ve Çevreci Parti "Yeşiller"), Bloco de Esquerda (Sol Blok) ve CDS-PP (Popüler Parti) de parlamento ve yerel yönetimlerde temsil edilmektedir.

Portekiz, 308 belediye (Portekizce: çoğul/ tekil: concelho / concelhos) ve 4.000'den fazla bucak adı verilen (Portekizce: çoğul/ tekil: freguesia / freguesias) idari bir yapıya sahiptir. Belediyeler idari açıdan altbölge ve bölgelere bağlanır. 1976 yılından beri en üst idari yapı "Anakara Portekizi" ile Azorlar ve Madeira özerk bölgeleridir. Anakara Portekizi'ndeki belediyeler 18 bölge altında toplanmıştır. Söz konusu bölgeler şunlardır: Aveiro, Beja, Braga, Bragança, Castelo Branco, Coimbra, Evora, Faro, Guarda, Leiria, Lizbon, Portalegre, Porto, Santarém, Setúbal, Viana do Castelo, Vila Real ve Viseu (Her bölgenin başkenti aynı ismi taşımaktadır). Adalarda bölgesel hükümetler mevcuttur.

Avrupa Birliği'nin istatistikler için Bölge Birimleri sistemi de kullanılmaktadır. Bu sisteme göre Portekiz, 7 bölge (Azorlar özerk bölgesi, Alentejo bölgesi, Algarve bölgesi, Orta bölge, Lizbon bölgesi, Madeira özerk bölgesi ve Kuzey bölge) ve bu bölgelere ait 30 alt bölgeye bölünmüştür.

1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı

Ülke nüfusu 2017 yılı itibarıyla 10,3 milyon olarak bildirilmektedir. Kıyı şeridinde özellikle Lizbon ve Porto'da nüfus yoğunluğu fazladır.

Portekiz'de işsizlik oranı ekonomik krizin hissedilmeye başlandığı 2008 yılından bu yana hızla yükselmektedir. Gerek ülkenin iç dinamikleri gerek Euro bölgesindeki olumsuz gelişmeler işsizlik oranının yükselmesine sebep olmaktadır.

Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranı 2017 yılında %9,9 olup dünyada işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 57. yer almaktadır. İş aramayanlar ve eksik istihdamı (kapasitesinin altında çalışanlar) ekleyince ülkedeki işsiz nüfusu 1,2 milyonu bulmaktadır. İşsizlerin %53,7'sini 25-44 yaş grubu ve %53'ünü 1 yıldan fazla süredir iş arayanların oluşturmaktadır.

1.4. Doğal Kaynaklar ve Çevre

Madenler açısından zengin bir ülke olan Portekiz'de bakır, tungsten, demir ve kalay rezervleri bulunmaktadır. Ülke aynı zamanda dünyadaki en büyük doğal taş üreticilerinden biridir. Doğal taş sektöründeki en önemli ürün mermer olup, Portekiz dünyanın en büyük mermer ihracatçılarından biridir. Ülkede uranyum rezervleri de bulunmaktadır.

Portekiz'in koruma alanları; bir milli park (Parque Nacional), 12 doğal park (Parque Natural), 9 doğal rezerv (Reserva Natural), 5 doğal anıt (Monumento Natural) ve 7 korumalı alandan (Paisagem Protegida) oluşmaktadır. İklim ve coğrafi çeşitlilik ülke florasını şekillendirmektedir.

Ormanlar göz önüne alındığında özellikle ekonomik nedenlerden dolayı çam ağacı (özellikle Pinus pinaster ve Pinus pinea türleri), kestane ağacı (Castanea sativa), mantar meşesi (Quercus suber), pırnal (Quercus ilex), Portekiz meşesi (Quercus faginea) ve okalıptüs (Eucalyptus Globulus) çok yaygındır.

Ülke petrol, doğal gaz ve kömür kaynakları bakımından büyük oranda dışa bağımlıdır. Ancak son yıllarda yenilenebilir enerjiden elektrik üretimi konusunda gelişme göstermiştir. Ülke konumu gereği rüzgâr ve güneş enerjisi gibi alternatif enerji kaynakları üzerine yatırım yapmaktadır. Ülkede üretilen elektriğin %63'ü yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmektedir. Portekiz rüzgar enerjisi sektörü son on beş yılda oldukça büyümüştür. Ülkede tüketilen elektriğin %24'ü rüzgar enerjisinden elde edilmektedir ki bu oran dünyadaki en yüksek oranlardan biridir.

2017 yılında 6.024 MW hidro (5.360 MW büyük barajlarda), 5.033 MW rüzgar, 566 MW biyokütle, 474 MW PV ve 29 MWE jeotermal enerji kapasitesi mevcuttur. Elektrik ihtiyacının %95'i yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmiştir.

2020 yılına kadar son enerji tüketiminde yenilenebilir enerjinin payının %31'e çıkması hedeflenmektedir. Bu hedefe elektrik ihtiyacının %59,6'sının, ısıtma ve soğutma ihtiyacının %35,9'unun ve ulaşım sektörü ihtiyacının %11,3'ünün yenilenebilir enerji tarafından sağlanmasıyla ulaşılabileceği beklenmektedir.

Önemli bilgiler:

Dünyanın en gelişmiş güneş paneli fabrikası ve dünyanın en büyük güneş enerji panellerinden biri Portekiz'de bulunmaktadır.

Çatılarda kullanılacak güneş kiremitleri geliştirilmektedir.

Portekiz'in Renault-Nissan'ın yeni elektrikli araçlarını kabul eden ilk ülkelerden biri olması beklenmektedir.

Portekiz firması CaetanoBus tam elektrikli otobüs geliştirmektedir.

Portekiz, hidroelektrik ve rüzgar enerjisi sayesinde ithal ettiği daha fazla enerjiyi ihraç etmektedir.

Enerji sektörünün 2020 yılına kadar 121 bin kişiye iş olanağı sağlaması beklenmektedir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

2.1. Ekonomik Yapı

Portekiz 1986 yılında Avrupa Topluluğu'na katılmasıyla giderek artan bir şekilde hizmet sektörü odaklı hale gelmiştir. 1960 yılında tarım, ormancılık ve balıkçılık GSYİH'nin %24'ünü oluştururken, 2017 yılında sadece %2,4'ünü oluşturmuştur. Sektör toplam işgücünün %7,5'ini istihdam etmektedir. Sanayi, inşaat, enerji ve su sektörleri GSYİH'nin %21,9'unu oluşturmakta ve işgücünün %24,5'ini barındırmaktadır. Hizmet sektörü ise GSYİH'nin %75,8'ini ve işgücünün %68,1'ini oluşturmaktadır. Portekiz'in coğrafi konumu da hizmet sektörünün büyümesini sağlamaktadır. Turizm endüstrisi hizmet sektörüne katkı sağlamaktadır.

Hizmet sektörüne yoğunlaşmanın dışında, modernizasyon sürecine giren üretimde kayda değer değişiklikler yaşanmıştır. Geleneksel üretim sektörleri büyük oranda yerini daha fazla teknoloji içeren ve ülke ekonomisinin büyümesine katkıda bulunan otomotiv ve oto yan sanayi, elektronik, enerji, ilaç ve yeni teknoloji gibi yeni sektörlerle bırakmıştır.

Portekiz'in coğrafik konumu da hizmet sektörünün büyümesine katkıda bulunmaktadır. İliman Akdeniz iklimi ve geniş sahilleri turizm sektörünün gelişmesini sağlamaktadır.

2.2. Ekonomi Politikaları

1990'lı yıllarda ekonomik politikaları daha çok AB'nin Ekonomik ve Parasal Birliği (EMU) için yakınsaklık kriterlerine göre belirlenmiştir. Takip edilen kriterler sonucunda Ocak 1999'da Portekiz de avronun kurucu ülkeleri arasında yer almıştır. Ancak, düşük faiz oranları tüketici ve iş güveninde bir dalgalanmaya ve kredi, yatırım, tüketim ve devlet vergi gelirlerinde bir patlamaya yol açmıştır. Bu durum hayali bir servet etkisi doğurmuştur. Hükümet, kamu harcamalarını ve yatırımlarını artırmaya devam ederken en çok ihtiyaç duyulan yapısal reformları erteleme yoluna gitmiştir.

Hükümetin ekonomik politikası AB/IMF kurtarma programındaki koşullara göre şekillenmiş durumdadır. Hükümet sözkonusu programa uyum sağlamak üzere her ne kadar bazı alanlarda çok zor olsa da agresif önlemler almaya niyetlidir. Ciddi mali konsolidasyon süreci dışında, işgücü piyasasının daha esnek hale gelmesi, kapalı ürün pazarları ve korunan mesleklerin açılması ve kamu sektöründe daha geniş özelleştirmeler zorunlu yapısal ekonomik reformlardır. Sağlık sisteminin gereksiz yere kullanılmasının azaltılması ve devlet desteğinin azaltılması için hastalardan alınan katkı paylarının artırılması, ilaç şirketleriyle olan anlaşmaların tekrar müzakere edilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha uzmanlaşmış merkezlere taşınması sözkonusudur. Eğitim alanında da tıpkı sağlık alanında olduğu gibi maliyet düşürücü önlemlere yönelme ve okulları birleştirerek verimliliği artırma yoluna gidilmektedir. Yargı reformlarıyla sistemdeki verimliliği artırma yoluyla birikmiş işlerin temizlenmesi hedeflenmektedir. Enerji, ulaştırma ve haberleşme alanlarında da bir dizi özelleştirmeler sürdürülmektedir.

Üç yıllık programın sonucunda, ülke ekonomisi birdizi makroekonomik dengesizliklerin düzeltilmesi ve birçok alanda yapısal değişikliği içeren önlemlerin uygulanmasıyla önemli gelişme sağlamıştır. Portekiz Merkez Bankası'na göre, ekonomide küresel hedeflere ulaşılmıştır. Örneğin; net finansman kapasitesinde (2010-2014 döneminde yaklaşık %8) dışarıya göre IMF ile uyumlu bir şekilde önemli yapısal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda devam eden bütçe konsolidasyonu, kaynakların ticari sektörlerle transferi gibi birçok unsur sürdürülebilir büyümeye katkı sağlamaktadır.

2.3 Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Portekiz kamu açığını düşürmeyi hedeflemektedir. Söz konusu önlem, hane halkı borçluluğu, yüksek işsizlik, düşük rekabet gücü ve küresel ekonomik krizle birlikte daha zorlu hale gelmektedir. Finansal piyasalardan gelen yoğun baskıyla hükümet bütçe açığını azaltma çabalarını hızlandırmış olup, vergi oranlarını artırma ve harcamaları kısma yoluna gitmiştir. Ülkede borçlanma maliyetleri riski hızla yükselmektedir ve ödenmeyecek seviyelere gelmesi beklenmektedir. Portekiz, avro bölgesinde en çok sorun yaşayan ülkeler arasında varlığını sürdürmektedir.

Portekiz 2018 yılı cari fiyatlara göre, 248,9 milyar \$ olacağı tahmin edilen GSYH'nın 2019 yılında 260,4 ve 2023 yılında 301,8 milyar \$ olması beklenmektedir. 2018 yılı itibariyle 191 ülke arasında dünyanın 45. büyük ekonomisi olmuştur.

2017 yılında % 2,67 oranında büyüyen Portekiz ekonomisi, 2018 yılında %2,4 oranında, 2019 yılında %1,8 oranında büyümesi beklenmektedir. Reel büyüme özel tüketimin ve yatırımların beklenenden fazla büyümesi ile açıklanmaktadır. Düşük petrol fiyatları ve işsizliğin biraz düşüşü bastırılmış olan harcamaları teşvik etmeye devam edeceği öngörülmektedir.

3. EKONOMİ'DE ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER

3.1. Tarım

Son birkaç on yıldan beri tarımın genel ekonomideki payının düşmesine rağmen, tarım hala en büyük işsizlik kaynağıdır. Tarım sektörü, tarıma ayrılan alanların artırılması ve yeni üretim tekniklerinin kullanılması gibi birkaç yapısal değişikliğe gitmiştir. Ancak buna rağmen bölgeler ve sektörler arasında farklılıklar varlığını sürdürmektedir.

Portekiz'de tarım küçük ve orta ölçekteki aile işletmelerine dayanmakta olup dağınık bir yapıya sahiptir. Küreselleşme ile kooperatif örgütlenmesinin yayılması daha büyük bir önem kazanmıştır. Ülkede çok çeşitli bitki ve hayvancılık ürünleri üretilmektedir. Portekiz dünyanın en büyük şarap üreticilerinden biridir. 9,2 milyar hektarlık arazi şu şekilde sınıflandırılmaktadır: 2.755 bin hektar ekilebilir arazi ve daimi ekinler (710 bin hektar), 530 bin hektar daimi mera, 3.640 bin hektar orman ve 2.270 bin hektar diğer arazi.

Portekiz'de yetişen başlıca ürünler; tahıl (buğday, arpa, mısır ve pirinç), patates, üzüm (şaraplık), zeytin ve domatestir. Portekiz dünyada önde gelen salça ve şarap ihracatçılarından biridir.

Portekiz Avrupa'nın en büyük şarap üreticilerinden biridir. Toplam tarım ürünleri gelirinin yarısı şarap sektöründen gelmektedir. Sektörde 13 bin firma olup, tarımsal işgücünün %28'ini istihdam etmektedir.

Ülkedeki uzun sahil şeridi ve ülkeyi çevreleyen sulardaki balık bolluğu balıkçılık sektörünün gelişimini sağlamıştır. Sardalya, hamsi ve orkinos, Kuzey Atlantik'ten morina gibi diğer türler kıyılara yakın alanlarda yakalanmaktadır. Bu durum balık endüstrisini geliştirmekte ve ürünlerin tüm dünyada ihraç edilmesine olanak sağlamaktadır.

Başlıca ithal edilen tarım ürünleri; su ürünleri, et ve hububattır (buğday- mısır).

3.2. Ormancılık

Ülkenin üçte biri (3.640 bin hektar) ormandır. Dağlık bölgeler ormancılık ve orman ürünleri için uygundur. Ormancılık kırsal bölgelerde önemli bir ekonomik rol oynamaktadır. Ayrıca ormancılık ve orman ürünleri ülke ekonomisine büyük oranda katkı sağlamakta ve üretimin artmasıyla ihracat artmakta ve ülkeye gelir sağlamaktadır.

En önemli ormancılık ürünleri; mantar (özellikle şişe mantarı), odun hamuru, kağıt hamuru, karton, okalüptüs, selüloz ve mobilya için odundur. Ormanlık alanlar tarıma ayrılan alanlardan daha fazla olup, ormanlık alanın; %31'i vahşi çam ağaçlarından, %23'ü mantar ve %23'ü okalüptüs ağaçlarından oluşmaktadır.

Orman kaynakların bolluğu fırınlama, ambalajlama ve dış pazarlara ürün satabilmek için ürün hazırlayan çeşitli sanayi dallarının büyümesine yol açmıştır. En önemli sanayi dalı kağıt üretimidir. Selüloz ve kağıt sanayi üretiminde Portekiz Avrupa'da beşinci büyük üretici olup, dünyada da önemli bir üretici konumundadır.

Portekiz mantar ürünlerinde, yıllık ortalama 157 bin ton üretim, 850 milyon avro ciro ve dünya ihracatından %60 pay alarak dünya lideri konumundadır. Şişe mantarı, mantar ürünlerinde 590 milyon avro

pay ile en büyük paya sahip olup sektöre yaklaşık 800 firma 12 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. Fransa, İspanya ve ABD şişe mantarının en önemli pazarlarıdır. Yapı malzemeleri ise yıllık 177 milyon avro ile mantar ürünlerinde ikinci önemli üründür.

3.3. Sanayi

Portekiz ekonomisi her ne kadar hizmet sektörüne yönelse de, işgücünün üçte birini barındıran üretim sektörü (inşaat ve maden) ülkede önemini korumaktadır. Sanayi sektörü Portekiz GSYİH'sinin %22'lik kısmını oluşturmaktadır. Ülkede önde gelen üretim sektörleri işlenmiş gıda (özellikle şarap), tekstil ve hazır giyim, ayakkabı, metal, makine, inşaat, kimya, ilaç ve biyoteknoloji, ağaç (özellikle mantar), elektrik, elektronik ve otomotivdir.

Ülkede üretim iki büyük sanayi bölgesinde yoğunlaşmıştır: Lizbon-Setúbal ve Porto-Aveiro-Braga. Bu iki bölge Portekiz sanayi üretiminin yaklaşık dörtte üçünü gerçekleştirmektedir. Lizbon bölgesinde demir ve çelik, gemi inşa ve tamiri, petrol rafineri, makine, kimya, çimento, elektronik ve gıda ve içecek sanayisi bulunmaktadır. Lizbon'un yaklaşık seksen kilometre güney doğusunda bulunan Setúbal'da büyük bir tersane, otomobil montaj ve makine sanayi tesislerinin yanı sıra çimento, ağaç hamuru, mantar ve balık işleme tesisleri mevcuttur. Lizbon'un 140 km güneyinde bulunan Sines'te ise önemli bir derin deniz limanı ve ağır sanayi kompleksi yer almaktadır. Sines'te bir petrol rafinerisi, petrokimya tesisleri ve 1.200 megavatlık kömür yakıtlı enerji santrali bulunmaktadır.

Porto başta tekstil, ayakkabı, mobilya, şarap ve gıda işleme gibi hafif sanayi merkezidir. Porto'da ülkenin en büyük petrol rafinerisi vardır; diğeri de Lizbon'dadır. Portimão balıkçılık merkezidir. Aveiro'da ağaç hamuru ve diğere ahşap ürünler, ancak aynı zamanda ayakkabı ve makine üretimi de mevcuttur. Braga, tekstil ve hazır giyim, çatal-bıçak, mobilya ve elektronik konusunda uzmanlaşmıştır. Covilha aktif bir tekstil alanıdır.

Üretim sektörü, düşük katma değerli ürünlerden yüksek katma değerli ürünlere geçişte başarısız olduğu için fiyat rekabeti için mücadele etmektedir. Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı gibi geleneksel ihrac endüstrisi dünya pazarlarındaki rekabet edebilirliğini kaybetmiş durumdadır. Portekiz Asyalı üreticilerle rekabetin dışında, 2004 yılında AB'ye üye olan orta ve doğu Avrupalı üreticilerle de rekabet halindedir. Tekstil sektöründeki yatırım eksikliği de son yıllarda sektörde verimlilik ve kalitenin düşmesine neden olmuştur. Sektöre bir başka darbe de 2005 yılında Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)'nün tarife ve kotalara son vermesiyle gelmiştir.

Otomotiv sektörü de tamamen yabancıların elindedir ve 43.000 kişiyi istihdam etmektedir.

3.4. Madencilik

Portekiz zengin maden rezervlerine sahiptir. Avrupa'nın en büyük bakır ve tungsten üreticisidir ve bu miktar neredeyse AB'nin metalik maden üretiminin dörtte birine eşittir. 1990'ların ilk yarısında Neves Corvo bakır ve çinko madeninin açılması madenciliğin gelişime büyük katkıda bulunmuştur. Ülkede çıkarılan diğere madenler; demir-magnezyum, kalay, titanyum, uranyum, kuartz, talk ve kaolindir.

Aletejo Bölgesi, mermer ve dekoratif granit ocaklarının bulunduğu ülkenin dekoratif taş üretim merkezidir.

Ülkenin coğrafi potansiyeli, hammaddelerin seramik sanayisi için kaliteli oluşu, dinamik firmaların varlığı ve teknolojik altyapı madencilik sektörünün güçlü yönleridir.

3.5. İnşaat

İnşaat sektörü ekonomiye katkısından dolayı önemli bir rol oynamaktadır. Barajlar, Lizbon'daki yapıyı devam eden yeni havaalanı ve hızlı tren hatları sektörün gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Ağır altyapı projeleri, konut sektöründeki ve ticari sektörlerdeki patlamayla 1990'lı yılların sonlarında inşaat sektörü ekonomik büyümenin ana faktörlerinden biri haline gelmiştir. Ancak sektör 2002-2006 yılları arasında durgunluk dönemine girmiştir. 2007 yılında az bir toparlanma yaşansa da sektördeki gerileme 2008'den beri devam etmektedir. Bu durum kısmen kamu sektörünün ekonomik krize karşı aldığı sıkı maliye politikasının da

bir sonucudur. Aynı zamanda konut talebindeki gerileme devam etmektedir. Firmalar krizin etkilerinin üstesinden gelebilmek için uluslararası alandaki aktivitelerini artırma ya da birleştirme yoluna gitmektedir. Büyük firmaların aktivitelerinin %30'dan fazlası ülke dışındadır. Sektördeki en büyük Portekizli firmalar; Mota Engil, Teixeira Duarte ve Soares da Costa'dır.

Sözkonusu firmalar Avrupa'daki inşaat firmaları içinde ilk 100 firma arasındadır.

Yakın dönemde inşaat sektöründe önemli bir gelişme beklenmemektedir. Ancak sektör enerji, çevre ve turizm alanlarında uzmanlaşmış firmalara ihtiyaç duymaktadır.

3.6. Müteahhitlik Hizmetleri

LTM- Hızlı yük Taşıma hattı Projesi: Portekiz hükümeti 2011 yılında iptal edilen Lizbon-Madrid Hızlı tren hattı projesi yerine sadece mal taşımacılığına yönelik olarak Sines/Lisboa/Setubal limanlarını birbirine bağlayan ve Poceirao lojistik Platformu ve Madrیده kadar ulaşan hızlı demiryolu hattı projesinin hayata geçirilmesine öncelik verilmesi kararlaştırılmıştır. Anılan projenin %40'lık bölümünün 2014 -2020 yıllarında "Connectin Europe Faciliy" (CEF) Fonundan, %45'lik bölümünün AB Uyum fonundan finansmanı konusunda AB'den onay alınmıştır. Projeye 2015 yılında başlanması, ilk etabı olan evora - İspanya hattının 2014 yılında ihale edilmesi ve projenin 2018 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Anılan proje ile Mota-Engil ile Somague ve Teixeira Duarea konsorsiyumunun yanısıra ücretli otoyol işletmeciliği yapan Brisa'nın inşaat firmaları Soares da Costa ve Bento Pedrosa ile oluşturduğu konsorsiyumun ilgilendiği basında çıkan haberlerde yer almıştır.

Lizbon'a Yeni Havaalanı: 2009 yılından bu güne gündemde olan projede, ihale süreci mali zorluklar nedeniyle ertelenmiş ve hükümetin gündeminden çıkmıştır. Nitekim 2012 yılında havaalanı işletmesi ANA özelleştirilmiş ve Portekiz'deki 10 havaalanı işletme hakkı 50 yıllığına Fransız Vinci Gruba verilmiştir.

Lizbon Limanı Gelişme Planı: Lizbon limanında Cruise gemi terminali, Tarafı bölgesinde yeni konteynır terminali ve marina inşası planlanmaktadır. Tarfia konteynır terminalinin 1 milyon TEU minimum kapasiteli olması 584 milyon avroya mal olması beklenmektedir. Santa Apolonia Bölgesindeki yeni cruise gemi terminalinin 20 milyon Avro, marina'ın ise 167 milyon Avroya mal olması beklenmektedir. Marina ve cruise gemi terminalinin nisan ayı içerisinde ihaleye çıkartılması planlanmakta Konteynır terminali için yıl sonuna kadar ihaleye çıkılması beklenmektedir.

Diğer Altyapı Projeleri: 2018 yılına kadar 8 yeni baraj inşası ve mevcut 2 barajın yenilenmesini planlamaktadır. Söz konusu projelerin toplam maliyetinin 2,6 milyar avro olacağı hesaplanmaktadır.

Ayrıca Viana Castello'da bulunan Ticari limanın rehabilitasyonu için 2013 yılı sonuna kadar 1,7 milyon Avroluk projenin ihale edilmesi de planlanmaktadır.

Portekiz'in en önemli limanlarından SINES limanının kapasitesinin genişletilmesi çerçevesinde yeni terminal inşaatları öngörülmektedir.

Limandaki konteynır kapasitesini 1,700.000TEU'ya çıkartacak projenin ikinci aşamasının 2014 yılı sonuna kadar tamamlanması ve 78 Milyon Avroya mal olması projenin tamamının özel yatırımcılarca üstlenilmesi beklenmektedir. Bu çerçevede, XXI terminalin genişletilmesi için son aşaması olan 40 milyon Avroluk genişletilme projesi için Mart ayı ortalarında ihaleye çıkılmıştır.

Ayrıca, 2013-2022 yılları arasında SINES Limanda 4,5 milyon TEU kapasiteli "Vasco de Gama" konteyner terminali inşaatı planlanmaktadır. 941 milyon avroya mal olması beklenen terminalin, 705 milyon avroluk kısmının özel yatırımcılar kalan kısmının SINES liman idaresi tarafından üstlenilmesi öngörülmektedir.

3.7. Turizm

Turizm ülke ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır. Portekiz Merkez Bankası verilerine göre 2011-2015 döneminde turizm gelirleri düzenli bir şekilde artış (yıllık ortalama %8,7 artış) göstermiştir. 2015 yılında turizm gelirleri bir önceki yıla göre %9,3 artış göstererek yaklaşık 11,4 milyar avroya ulaşmıştır. Bu değer mal ve hizmet ihracatının %15'ine eşittir.

Turizm gelirlerinin %17,6'sı İngiltere, %17,5'i Fransa, %12,7'si İspanya, %11'i Almanya ve %4,7'si Angola orijinelidir.

Dünya Turizm Organizasyonu (UNWTO World Tourism Barometer- December 2015)'na göre 2014 yılında Portekiz turizm gelirleri açısından dünyada 27. sırada, gelen turist sayısı bakımından 9,3 milyon turist sayısı ile dünyada 36. sırada yer almaktadır.

3.8. Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı, Ulaştırma

Portekiz son yıllarda Avrupa Birliği fonlarıyla ulaşım altyapısını oldukça geliştirmiştir. Ülke, otoyollar dahil Avrupa'daki en gelişmiş karayolu sistemlerinden birine sahiptir. Ülkede 71.294 km.lik karayolu ağının 2.988 km'sini otoyollar oluşturmaktadır.

Var olan demiryolu ağı 2.544 km olup kuzey-güney bağlantısını ve doğu-batı sağlamaktadır. Demiryolu ağı nüfusun fazla olduğu bölgelerde yoğunlaşmıştır. Porto, Lizbon, Madrid ve diğer üç İspanyol şehrine bağlantı sağlayacak olan yüksek hızlı TGV tren hattı projesinin tamamlanmasıyla Portekiz sadece İspanya'ya değil diğer AB ülkelerine de ulaşım sağlayacaktır.

Ülkede 15 adet havaalanı mevcuttur. Ankarada üç adet uluslararası havaalanı: kıyı şeridinde Lizbon (Portela Havaalanı), Porto (Francisco Sá Carneiro Havaalanı) ve Faro'dadır. Diğer önemli havaalanları Funchal (Madeira) ve Ponta Delgada'dır (Azorlar).

Portekiz ankarasında 9 adet liman bulunmaktadır: Viana do Castelo ve Leixoes (kuzey; Aveiro ve Figueira da Foz (merkez); Lizbon ve Setubal (Lizbon bölgesi); Sines (Alentejo); Faro ve Portimao (Algarve). Azores özerk bölgesinde beş ve Madeira'da üç adet liman bulunmaktadır. En önemlileri; Funchal (Madeira Adaları), Horta, Ponta Delgada ve Praia da Vitoria (Azores). Ankarada sadece Lizbon ve Leixoes limanlarında yolcu taşınabilmektedir.

3.9. Telekomünikasyon

Son birkaç yılda Portekiz'in telekomünikasyon altyapısı oldukça gelişmiştir. Sabit ve mobil hatların yeniden düzenlenmesi ve yeni telekomünikasyon operatörlerinin pazarda yer almasıyla kalite artmış ve ücretler azalmıştır. Portekiz Telekom (PT) hala ana telekomünikasyon servis sağlayıcısıdır. Mobil iletişim ise üç operatör tarafından karşılanmaktadır: TMN (Portekiz Telekom), Vodafone Portekiz (Vodafone- İngiltere) ve Optimus (Sonae ve France Telecoms Orange).

Portekiz dünyanın en yüksek cep telefonu kullanım oranına sahip ülkelerinden biridir. İnternet kullanımı ise AB ortalamasının altındadır.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

4.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Portekiz, 2018 yılında 5 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 43. ve 190 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 40. sıradadır.

AB ülkeleri Portekiz'deki doğrudan yabancı yatırımların en büyük kaynağı olup, toplam yabancı yatırımların %88,2'sini oluşturmaktadır. Hollanda (%24,9), İspanya (%22,6), Lüksemburg (%18,5), İngiltere (%7,3), Fransa (%4,9) sıralamada önde gelmektedir. AB27 dışında ilk on içinde Brezilya (%2,3), Angola (%1,6) ve İsviçre (%1,6) yer almaktadır.

Yabancı yatırımların yönlendiği başlıca sektörler; ticaret (%33,1), üretim (%22,5, finans ve sigortacılık faaliyetleri (%16,4), bilgi ve telekomünikasyon (%3,4) ve elektrik, su ve gaz (%3)'dü.

4.2. Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

Portekiz'de iki tane serbest ticaret bölgesi bulunmaktadır: Madeira ve Santa Maria (Azorlar). Bu serbest bölgelerdeki yerleşik yabancı kuruluşlar tarafından ödenen faizler gelir vergisinden muaftır. Bunun amacı serbest bölgelerin cazibesinin artırılmasıdır.

4.3. Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Portekiz iş kurmak ve ticaret yapmak için dünyada en iyi ülkelerden biri olarak kabul ediliyor. Forbes ekonomi dergisinin her yıl hazırladığı iş kurmak ve ticaret yapmak için en iyi ülkeler 2016 listesinde Portekiz, 139 ülke arasında Almanya, ABD, Japonya, Fransa, İspanya ve İsrail gibi ülkeleri geride bırakarak 19. sırada yer almaktadır. Bu çalışma; mülkiyet hakkı, ifade özgürlüğü, parasal özgürlük (enflasyon oranı ve fiyat denetimi), ticaret özgürlüğü, yatırımcının korunması, yenilik ve teknolojik gelişme katsayısı gibi kriterlere ülkelerin uygunluğu ile belirleniyor.

Portekiz sınırları net belirtilmiş ve kolay anlaşılır vergi kanunları, şirket açmadaki kolay prosedürleri ve gayrimenkul devir kayıt işlemlerinin şeffaf ve karışık olmayan süreci ile farklılık göstermektedir. Formalite ve bürokrasinin olmaması ve işlemlerin çevrimiçi yürütülebilmesi başvuru ve kayıt işlemlerinin hızlı ve etkin ilerlemesini sağlıyor. Portekiz geçici olarak ikamet eden yatırımcılar için de özel avantajlar sağlamaktadır. Gelir vergisi sistemi yabancı yatırımları çekmek amacı ile birçok avantajlar içerir. Portekiz'de ayrıca miras vergisi uygulaması da yoktur.

4.4. Oturma ve Çalışma İzinleri

Yabancı yatırımcılar için özel göç programı Portekiz'de yatırımlar temelinde hızlı ve kolay bir şekilde ikamet izni almanızı sağlar:

- 500 000 Euro'dan başlayan fiyatlarda gayrimenkul satın alabilir;
- Portekiz ekonomisine 1 milyon Euro veya üzerinde yatırım yapabilir ya da;
- En az 10 yeni iş pozisyonu oluşturacak bir iş kurabilirsiniz.

Portekiz mimarisinin kalitesi ülkenin dışında da çok iyi bilinmektedir. Portekiz alanında en kıdemlisi Pritzker Ödülü'ne laik görülen Eduardo Soro Mote ve Alvaro Siza Vieira gibi mimarlar yetiştirmiştir.

Portekiz'de aşırı konut yapılaşması ve inşaat fazlalığı yoktur. 2001 ve 2014 yılları arasında konutlaşmadaki ulusal büyüme sadece %16 dir. Kriz dönemlerindeki gayrimenkul fiyatlarında, İspanya, Almanya, Hollanda vb. Avrupa ülkelerinde görüldüğü gibi %40'lara kadar varan ciddi düşüşler yaşanmamıştır. Bu da Portekiz'de emlak

fiyatlarının yapay olarak şişirilmediğinin bir kanıtıdır. Bu nedenle Portekiz emlak piyasası, yerli ve yabancı yatırımcılar için güvenli bir limandır ve gayrimenkul piyasası yatırımlara oldukça uygun istikrarlı ve rekabetçi bir ortam sağlar.

5. DIŞ TİCARET

Portekiz ihracatı, geleneksel sektörlerden ziyade yeni sektörler yöneltmektedir. Portekiz'in ihracat ürün grupları incelendiğinde, yapısal değişikliklerin beraberinde ürünlerin daha teknolojik ve değerli olduğu farkedilmektedir. Tarihinde ilk kez, Portekiz teknolojiyi ithal ettiğinden daha fazla ihraç etmiştir. Rakamlara bakarsak; Portekiz ithalatı 2009 yılında 51.367 milyon euro iken 2010 itibarıyla 56.782 milyon euro olarak gerçekleşmiştir. İhracat ise 2009 senesindeki düşüşün ardından 2010 yılında ortalama seviyesini yakalamış ve 36.768 milyon euroya ulaşmıştır.

Tablo 1: Portekiz'in Dış Ticareti (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	55.372	67.953	123.325	- 12.581
2017	62.170	77.834	140.004	- 15.664
2018	68.452	88.599	157.051	- 20.147

Kaynak: Trademap

5.1. Portekiz'in İhracatı

Tablo 2: Portekiz'in İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2016	2017	2018
8703	Otomobiller	1 963 035	2 404 845	4 079 255
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2 894 910	3 790 577	4 041 506
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	2 664 916	3 083 243	3 560 209
6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	1 867 830	1 931 483	1 974 756
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt	1 303 631	1 336 695	1 432 769
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1 017 568	1 109 965	1 140 635
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	919 674	985 007	1 041 820
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	949 404	985 849	1 018 099
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası	801 146	879 344	946 815
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	569 696	707 635	913 201
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	970 799	935 421	904 478
8703	Otomobiller	1 963 035	2 404 845	4 079 255
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2 894 910	3 790 577	4 041 506
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	2 664 916	3 083 243	3 560 209
6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	1 867 830	1 931 483	1 974 756
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt	1 303 631	1 336 695	1 432 769

4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1 017 568	1 109 965	1 140 635
6109	Tişörtler, fanılar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	919 674	985 007	1 041 820
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	949 404	985 849	1 018 099
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası	801 146	879 344	946 815
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	569 696	707 635	913 201

Kaynak: Trade Map

2018 yılında Portekiz'in ihracatında Ulaşım araçları (%16), tekstil ürünleri (%10,5), mineral ürünleri (%8), metaller (%7,8), işlenmiş gıdalar ve içecekler (%5) yer almaktadır.

Tablo 3: Başlıca Ülkeler İtibari ile İhracatı (1000 \$)

ÜLKE	2016	2017	2018
İSPANYA	14,307,755	15,670,464	17,350,476
FRANSA	7,001,729	7,781,891	8,697,261
ALMANYA	6,460,077	7,041,082	7,868,302
İNGİLTERE	3,915,429	4,116,788	4,345,504
A.B.D.	2,727,773	3,213,041	3,401,065
İTALYA	1,916,095	2,201,738	2,919,017
HOLLANDA	2,075,955	2,491,409	2,616,028
ANGOLA	1,661,635	2,020,140	1,787,513
BELÇİKA	1,345,220	1,444,964	1,566,360

Kaynak: Trade Map

5.2. Portekiz'in İthalatı

Portekiz'in 2018 yılı ithalatında öne çıkan sektörler arasında; Makineler ve elektrikli cihazlar (%18), mineral ürünleri (%16), ulaşım araçları (%10), metaller (%8) yer almaktadır.

Tablo 4: Portekiz'in İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2016	2017	2018
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	4 286 735	5 544 579	6 522 779
8703	Otomobiller	4 457 457	5 006 694	5 606 387
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	2 416 092	2 758 274	3 335 155
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2 085 545	2 088 272	2 274 129
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1 192 799	1 508 438	1 814 174
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	926 039	1 122 187	1 461 542
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	978 491	1 060 363	1 154 731
8542	Elektronik entegre devreler	611 600	760 196	895 157
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	609 470	723 925	831 091
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	703 033	698 119	803 851

7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	411 287	564 845	701 237
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	451 158	570 689	662 112
3815	Reaksiyon başlatıcılar, hızlandırıcılar, katalitik müstahzarlar	265 371	436 148	620 403
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	522 107	629 718	617 056
8529	Sadece veya esas itibarıyla 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	376 804	581 720	612 928
0303	Balıklar (dondurulmuş)	482 467	536 683	562 056
0201	Sığır eti (taze/soğutulmuş)	419 885	466 228	558 457
3907	Poliasetaller, diğer polietiler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	420 808	473 951	543 149
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	309 906	472 025	541 572
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	306 047	433 727	538 445
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	380 260	479 010	534 254

Kaynak: Trade Map

Tablo 5: Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalatı (1000 \$)

ÜLKE	2016	2017	2018
İSPANYA	22 508 078	24 895 525	27 869 195
ALMANYA	9 130 899	10 681 098	12 278 609
FRANSA	5 234 801	5 751 928	6 775 711
İTALYA	3 741 601	4 255 938	4 722 996
HOLLANDA	3 465 025	4 164 623	4 606 520
ÇİN	2 012 900	2 313 545	2 770 402
BELÇİKA	1 917 871	2 154 101	2 549 941
İNGİLTERE	1 992 777	2 101 228	2 245 040
A.B.D.	971 280	1 126 551	1 626 681
RUSYA	1 313 258	1 780 867	1 523 087
BREZİLYA	1 166 542	1 376 929	1 188 955

Kaynak: Trade Map

6. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

6.1. Dış Ticaret Politikası

1986 yılında Avrupa Birliği'ne (AB) tam üye olmasının ardından Portekiz Avrupa Birliği'nin diğer tüm ortak politikalarıyla beraber ortak ticaret politikasını üstlenmiş ve AB'nin ortak gümrük tarifesini uygulamaya koymuştur. Buna bağlı olarak Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır. AB üyesi olmayan ülkelerden ithal edilen ürünler için Avrupa Birliği'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden yapılan ithalatta izin ve miktar sınırlaması yoktur.

Portekiz'de ve diğer AB ülkeleri için geçerli gümrük vergisi, KDV oranı, ithalat aşamasında gerekli olabilecek belgeler ve ürünün tabi olduğu mevzuat hakkında detaylı bilgilere AB Komisyonu'nun Vergilendirme ve Gümrük Birliği- TARIC sayfasından (http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en) ve Export Help Desk (<http://exporthelp.europa.eu/>) veritabanından erişilmesi mümkündür.

7. TARİFELER VE DİĞER VERGİLER

7.1. Genel Olarak Gümrük Vergileri

Ülkede farklı katma değer vergisi (KDV/IVS- Imposto sobre o Valor Acrescentado) oranları uygulanmaktadır. 1 Ocak 2011'den itibaren standart KDV oranı %23'e çıkarılmış, azaltılmış KDV oranı ise %13 ve %6 olarak uygulanmaktadır. Birçok üründe standart KDV oranı uygulanmakta olup restoran servisi,vb. gibi yerlerde azaltılmış KDV oranı (%13) ve temel gıda ürünlerinde ise azaltılmış KDV oranı (%6) uygulanmaktadır.

Azorlar ve Madeira'da KDV oranları daha düşüktür. Madeira'da standart KDV oranı %22, azaltılmış KDV oranı %12 ve %5 iken; Azorlar'da standart KDV oranı %18, azaltılmış KDV oranı %9 ve %4'tür.

Portekiz'e ithalatta varlık ve hizmetler üzerinden KDV ödenir. İhracat KDV'den muaf tutulmuştur. İlaçlar ve tıbbi hizmetlerden elde edilen gelir, sigorta ve bankacılık hizmetlerinden elde edilen gelir de KDV'den muaf tutulmuştur.

KDV raporlamaları aylık yapılmaktadır. Ancak yıllık gelir 498.797 avronun altında ise raporlama her üç ayda bir yapılmaktadır. Yıllık cirosu 9.976 avronun altında olanlar KDV'den muaf tutulmuştur. Ancak KDV giderleri diğer taraftan mahsup edilemez.

Gayrimenkul devrinde emlak alım satım vergisi ödenir. Kentlerde vergi oranı % 6,5 olup kırsal kesimde % 5'tir.

Yakın akraba, anne, eş ve çocuklara ilişkin veraset ve intikal vergisi 1.1.2004 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır. Yakın olmayan mirasçılar için ise % 10 damga vergisi mevcuttur.

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın kabulü ve 1 Ocak 1996 tarihinde Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği'nin yürürlüğe konulmasıyla, ülkemiz ve Portekiz arasında gümrük vergileri sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinde sıfırlanmıştır.

7.2. Zorunlu Uygulamalar

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan bütün birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur. ISO kalite normları 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmışlardır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB ülkelerine ithal edilebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir ve birçok sanayi ürününde CE işareti bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

REACH, AB'de üretilen veya AB pazarına ithal edilen kimyasal maddelerin kayıt, değerlendirme, izin ve kısıtlama prosedürlerini yeniden belirlemektedir. REACH Tüzüğü'ne göre 1 Haziran 2008 tarihinden itibaren, yılda 1 ton ve üzeri kimyasal maddenin AB içerisinde üretimini ya da AB'ye ithalatını yapan firmalar, bu maddelerin kayıtlarını Avrupa Kimyasallar Ajansı (ECHA)'na yaptırmakla yükümlüdürler. REACH, madde bazında kayıt zorunluluğu getiren bir sistem olduğundan, müstahzar üreticileri de ürünleri içerisindeki kimyasal maddeleri kayıt ettirmek durumundadırlar. Eşyalara yönelik REACH yükümlülükleri; eşya içerisindeki salımı tasarlanan maddenin eşya içindeki miktarının 1 tonu aştığı durumda kayıt ettirilmesi, yüksek önem arz eden maddelerin

(SVHC) bildirilmesi ve eşyalar içerisinde yer alan maddelerle ilgili bilgileri iletme olarak sıralanabilir. Madde, aynı kullanım için, örneğin madde imalatçısı tarafından kayıt ettirilmiş ise eşya ihracatçısı/ithalatçısı maddeyi kaydettirmek zorunda değildir.

Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanmasına ilişkin EC/1272/2008 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Kararı 30 Aralık 2008 tarihinde yayımlanmış ve 20 Ocak 2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Madde ve karışımların sınıflandırma, etiketleme ve paketlenmesi hakkındaki Avrupa Birliği'nin bu yeni (CLP) Tüzüğü, Birleşmiş Milletler'in sınıflandırma ve etiketlemedeki Küresel Uyumlaştırma Sistemi (GHS) kriterlerine uygun olarak hazırlanmıştır.

Yürürlüğe giren CLP Tüzüğü kapsamında; maddeler için 1 Aralık 2010 tarihine kadar, karışımlar için ise 1 Haziran 2015 tarihine kadar geçiş süresi verilmiştir. AB üyesi ülkelerde faaliyet gösteren, kimyasal madde ve karışım üreten veya ithal eden firmaların, söz konusu madde ve karışımları CLP Tüzüğü usul ve esaslarına göre sınıflandırma, etiketleme ve ambalajlama yükümlülüğü vardır. Bir madde ya da karışım, CLP Tüzüğü'ndeki tehlike kategorilerine göre değerlendirilip, buna göre sınıflandırılmalıdır. Bu madde veya karışımların üretici, ithalatçı, alt-kullanıcı ve distribütörleri tedarik zincirindeki bütün aktörlere tanımlanan sınıflandırma bilgisini iletmelidir.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları AB Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996) , yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile birlikte sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

AB'de standartların oluşturulma süreci sanayi tarafından önerilerek yada AB Komisyonu tarafından zorunlu hale getirilerek başlatılmakta ve ulusal veya uluslararası alanda faaliyet gösteren bağımsız standart geliştirme kuruluşları tarafından yürütülmektedir. AB'de birçok standart ISO gibi uluslararası standart kuruluşlarının standartlarına uyarlanmaktadır. AB'de elektronik ve telekomünikasyon standartları haricinde bütün standartlar CEN (Avrupa Standartlar Komitesi) tarafından ele alınmaktadır. Standartlar CEN bünyesinde teknik komite veya çalışma grupları vasıtasıyla oluşturulmaktadır.

Portekiz Kalite Enstitüsü (IPQ- Instituto Português de Qualidade) AB standartlarına tam uyum için standartların ülkede koordinesinden sorumlu otoritedir. Standartların güncel halleri Portekiz Kalite Enstitüsü'nden elde edilebilir.

8. TÜRKİYE İLE TİCARET

Ülkemizin Avrupa Birliği ile 1996 yılı başından itibaren uygulamaya koyduğu Gümrük Birliği'nin beklenen bir sonucu olarak, Türkiye ile Portekiz arasındaki ticaret hacmi sürekli olarak artma eğilimindedir.

Tablo 6: Portekiz'in Türkiye ile Dış Ticareti (Milyon\$)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	651	658	1,309	- 7
2017	811	684	1,495	127
2018	1,110	654	1,764	456
2019 (İlk 8 Ay)	732	438	1,170	294

Kaynak: Trademap

Tablo 7: Türkiye'nin Portekiz'e İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2016	2017	2018
8703	Otomobiller	41,141	66,237	256,347
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	63,640	75,178	147,455
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	44,836	48,883	94,956
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	0	9,158	58,125
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	12,656	20,667	36,931
2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbomat içeren ticari amonyum karbonat	11,631	26,082	29,209
4805	Diğer kağıt ve kartonlar (kuşe edilmemiş veya sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	10,110	10,206	18,203
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	13,724	18,277	16,868
302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	11,497	12,482	14,566
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	11,019	9,966	13,965
8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	9,267	9,173	11,990
5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	3,123	5,754	10,803
7217	Demir veya alaşımsız çelikten teller	6,359	7,084	10,418
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	6,544	8,303	9,811
7606	Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	5,082	4,473	7,786
8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	174	2,919	7,620
8503	Sadece veya esas itibariyle 85.01 veya 85.02 pozisyonlarındaki makinalarda kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	9,378	7,184	7,352

Tablo 8: Türkiye'nin Portekiz'den İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2016	2017	2018
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt	57,322	54,974	62,607
4703	Sodali veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	36,470	36,575	42,699
8527	Radyo yayınlarını alıcı cihazlar (ses kayıt veya sesi tekrar vermeye mahsus cihaz veya saatle birlikte olsun olmasın)	6,410	0	34,017
2917	Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri ve türevleri	31,822	26,110	33,088
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	15,807	25,552	27,024
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	12,021	8,834	25,671
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	0	11,433	23,375
4704	Sülfatlı kimyasal odun hamuru	20,387	20,885	21,899
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	23,607	17,225	20,614
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	4,139	8,322	12,442
3806	Kolofanlar, reçine asitleri ve bunların türevleri, kolofan esansı ve kolofan yağları, eritilmiş sakızlar	10,451	10,656	12,296
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	6,544	8,930	10,043
3921	Plastikten diğer plakalar, levhalar, yapraklar, filmler, folyeler ve şeritler	8,733	12,364	9,922
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	6,606	8,451	9,832
8507	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	9,110	9,835	9,801
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	6,030	1,801	9,418
8480	Metal dökümhaneleri için dereceler; döküm plakaları; döküm modelleri; metaller, karbürler, cam, plastik vb için kalıplar	11,083	15,101	9,385
6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	7,129	9,234	8,909
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	2,105	10,566	8,678
4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırpıntıları	3,703	3,929	8,618
9029	Devir, üretim sayaçları, taksimetreler, milometreler, pedometreler,vb.; hız göstergeleri ve takometreler; stroboskoplar	18,996	18,935	8,409

Kaynak: Trade Map

9. BURSA'NIN PORTEKİZ İLE DIŞ TİCARETİ

2018 yılı itibariyle , Bursa ilinden Portekiz'e 108 milyon dolar ihracat gerçekleştirilirken, ithalat rakamı 47 milyon dolar olmuştur.

2019 verilerince Bursa'da **Portekiz sermayeli firma bulunmamaktadır.**

Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin verilerine göre ise **Bursa'dan Portekiz'e ihracat yapan firma sayımız 198'dir.**

Tablo 9: Bursa ilinin Portekiz ile Dış Ticareti (\$)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	72.327.632	38.812.649	111.140.281	33.514.983
2017	87.294.103	39.555.085	126.849.188	47.739.018
2018	108.393.954	47.156.687	155.550.641	61.237.267
2019*	92.188.424	34.102.150	126.290.574	58.086.274

Kaynak: TÜİK* 2019 verileri geçicidir.

10. İKİ ÜLKE ARASINDAKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

ANLAŞMA ADI	İMZA TARİHİ
Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Anlaşması	16.12.1994
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	19.02.2001
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	10.05.2005

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

11. PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

11.1. Dağıtım Kanalları

Portekiz’de nüfus daha çok sahil boyunca yoğunlaşmıştır. Büyük dağıtım merkezleri kuzeyde Porto ve güneyde Lizbon’da olmasına rağmen, Braga (Porto’nun kuzeyi) ve Setubal (Lizbon’un güneyi)’de son yıllarda bölgesel merkezler faaliyete geçmiştir. Lizbon Portekiz nüfusunun %21’ini oluşturmakta ve nüfusun %63’ü hizmet sektöründe ve %33’ü sanayide istihdam edilmektedir. Büyük sanayiler ve merkez ofisleri Lizbon’dadır. Çoğu finansal kuruluş da merkez olarak başkenti seçmiştir. Lizbon bölgesi ülkedeki en satın alma gücünün en yüksek olduğu bölgedir. Ancak çoğu metropolitan şehir gibi trafik ve yükselen fiyatlar sorun oluşturmaktadır.

Porto en dinamik sanayi gelişme bölgesidir. Portekiz nüfusunun %16’sı burada yaşamakta olup, satın alma gücü yüksektir. İthalatçı ve dağıtıcıların çoğunun Porto’da ofisleri mevcuttur.

Portekiz göreceli olarak küçük bir ülke olduğu için satış kanallarının çoğu tüm ülkeyi kapsamaktadır. Dağıtım merkezleri Porto ve Lizbon’da yoğunlaşmakla birlikte, büyük ithalatçı ve toptancıların çoğunun satış ofisleri ve/veya acenteleri diğer şehir ve kasabalarda Madeira ve Azorlar dahil faaliyet göstermektedir.

13. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

14.1. Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Portekiz iş dünyası oldukça resmidir. Doktor, mühendis ve mimar gibi resmi unvanlar oldukça sık kullanılmaktadır. Görüşülen kişinin unvanını sormak ve soyadından önce kullanmak önem arz etmektedir. Kırmızı mürekkeple yazmak hakaret olarak kabul edilir ve bu nedenle iş dünyasında kullanılmaz. Tanışmalarda el sıkışmak uygun bir davranış olarak nitelendirilmektedir.

Nezaket, iş ve diğer alanlarda beklenmektedir. Randevu zamanına uyarlar ve aynı davranışı karşından da beklerler. Birçok Portekizli iki hatta genellikle üç dil konuşmaktadır. Anadilden sonra İngilizce gelmektedir.

14.2. Para Kullanımı

1 Mart 2002 tarihinden itibaren de tüm ödemelerde sadece Avro geçerlidir.

Portekiz’de başta büyük şehirler olmak üzere kredi kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır.

14.3. Pasaport ve Vize İşlemleri

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ve Portekiz Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış geçici giriş veya oturma vizeleridir.

Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

14.4. Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

2016 yılı resmi tatil günleri: Yeni Yıl (1 Ocak), Kutsal Cuma (25 Mart), Paskalya (27 Mart), Özgürlük Bayramı (25 Nisan), İşçi Bayramı (1 Mayıs), Katolik Yortusu (26 Mayıs), Portekiz (Milli) Günü (10 Haziran), Meryem Ana'nın Göğe Yükselmesi (15 Ağustos), Cumhuriyet Günü (5 Ekim), Azizler Yortusu (1 Kasım), Özgürlük Günü (1 Aralık), Meryem Ana'nın Günahsızlığı Yortusu (8 Aralık), Noel (24- 25 Aralık) Çalışma saatleri 09.00-18.00 saatleri arasındır. Dükkanlar 09.00-19.00 saatleri arasında ve alışveriş merkezleri 10.00-23.00 saatleri arasında açıktır.

14.5. Yerel Saat

Portekiz, Greenwich’le aynı saat dilimindedir (GMT). Yani Türkiye’den 2 saat geridedir.

15. SWOT ANALİZİ

GÜÇLÜ YANLAR

- Gelişmiş ekonomi ve yüksek hayat standardı
- Sahip olduğu büyük stratejik konum
- Avrupa'nın güçlü ve büyük pazarı olması
- Arştırma Geliştirmede yüksek yatırım gücü
- Gelişmiş Teknolojik sistemler

ZAYIF YANLAR

- Direkt nakliye seferlerinin sıklığının yoğun olmaması
- Gümrüklerinde oldukça katı kuralların olması
- Schengen Bölgesinde olması sebebiyle yaşanan zorluklar

FIRSATLAR

- Türk asıllı vatandaşların giderek artıyor olması
- Devlet teşvikleri ile fuarlara ve ticaret heyeti organizasyonlarına katılım
- Portekiz ile olan ticaret hacminin geçtiğimiz yıllara oranla artışta olması

TEHDİTLER

- Son 5 yıl içerisinde değişiklik gösteren ekonomik dalgalanmalar
- İşsizlik artışı
- Sürdürülebilir olmayan askeri harcamalar ve angajmanlar
- Rasyonalizmin bozulması

16. YARARLI ADRESLER

- T.C. LIZBON BÜYÜKELÇİLİĞİ

Büyükelçi: LALE ÜLKER

Adres : Avenida Das Descobertas, 22 Restelo 1400-092 Lisboa Portugal

Telefon : +351-213 003 110 / +351-213 003 122

Faks: +351-213 017 934

E-posta: embassy.lisbon@mfa.gov.tr

- T.C. LIZBON TICARET ATAŞELİĞİ

Başak Seçkin, Lizbon Ticaret Müşavir Yardımcısı

Adres : Turkish Embassy Office of the Commercial Counsellor Avenida Da Liberdade No: 69, 5-D. 1250-140 Lisboa /Portugal.

Tel: +351 21 096 64 00

Faks: +351 21 099 60 89

E-posta: lizbon@ekonomi.gov.tr

Email : taba@taba.org.tr

17. KAYNAKÇA

1. T.C.Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi – www.ticaret.gov.tr
2. Trademap – www.trademap.org
3. Worldometers - www.worldometers.com
4. CIA World Factbook- <https://www.cia.gov/>
5. Uludağ İhracatçı Birlikleri
6. DEİK; Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu- www.deik.org.tr